

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНЬСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 69

ЧЕРВЕНЬ • JUNI 2017 • Nr. 11 (2967)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

XI

БЕЗКІНЕЧНО МИЛОСЕРДНИЙ

Маловідомий широкому загалу священик з Немирова Іван Кипріян мало чим відрізнявся від отців УГКЦ свого часу – початку ХХ століття. Освічений, шляхетний, служив Богу та своєму народу. Помер мученицькою смертю разом з дітьми-в'язнями советського табору. Дізнавшись, що дітей ведуть не на медичний огляд, а на страту, щоб підтримати їх – виготовив з цукру ангеляток і пробрався до них в клітку. Страту відклали через завірюху, а через 4 дні вартові советського концтабору знайшли всіх замерзлими.

Весь світ знає про святого Максиміліана Кольбе, священика-францисканця, який в Освенцімі сам зголосився на розстріл замість багатодітного батька, на якого випав жереб. Всі чули про Януша Корчака, польського педагога, який добровільно пішов у газову камеру разом зі своїми вихованцями. Настала черга сповістити світ і про отця Івана Кипріяна.

Отець Іван Кипріян був висвячений на священика у 1883 р. і до кінця своїх днів зберіг вірність материнській Церкві. Слово Боже стало основною зброєю високоосвіченого пароха, який з молодих літ проповідував любов до Бога, любов до ближнього.

▼ Продовження на 2 стор.

XI

СУМНОГО ПОТІШИТИ

Сумного потішити – завдання не таке просте, як може виглядати на перший погляд. По-перше, для того, щоб потішити когось потрібно бути людиною гідною довіри. Ми можемо запитати себе, чи часто нам довіряють свої труднощі, проблеми? Як ми реагуємо на це?

По-друге, ми не маємо чекати, коли хтось відкриє нам своє серце і скаже, що переживає біль чи сум. Християнин сам має відчувати інших людей, дивитися в очі своєму співрозмовнику, щоб побачити, чого потребує ближній.

По-третє, сумного потішити – тут не завжди йдеться про слова. У Святому Письмі сказано: «Радійте з тими, що радують і плачте з тими, що плачуть». Часом людина потребує, щоб ми разом

з нею «поплакали», а не лише пожаліли її чи поспівчували. Як приклад, ми бачимо Симона Киринейського, котрий допоміг нести хреста Ісусові. Він не говорив довгих промов, повчальних слів ані жартів, Симон просто став поряд і взяв на себе тягар хреста.

▼ Продовження на 4 стор.

▶ **Олександр Антонюк, «Ісус і самаритянка».** Коли людина впускає у своє внутрішнє та зовнішнє життя світло Ісуса Месії, – все стає набагато ясніше. Євангеліє завжди діє з особливою силою – різкий поштовх, спалах світла, – й тоді розум і мораль «включаються». Спочатку людина ще не розуміє, що з нею сталося, й реагує так само, як самаритянка: її зацікавила можливість отримати «живу воду», й вона попросила Ісуса дати їй цієї води, ще не здогадуючись, що спочатку потрібно позбутися застоюної, заболоченої води, яку ти пив все життя, й лише потім Ісус дарує тобі чисту, проточну воду, яка заб'є ключем у глибині твоєї душі. (CREDO)

XI

ЄС ПІДПИСАВ РІШЕННЯ ПРО БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ ДЛЯ УКРАЇНИ

17 травня в Європарламенті у Страсбурзі відбулася історична церемонія підписання законодавчого акту, яким буде запроваджений безвізовий режим для громадян України. Документ був підписаний президентом Європейського парламенту Антоніо Таяні та міністром внутрішніх справ головуючої у Раді ЄС Мальти, Кармело Абеолою. На церемонії підписання також були присутні президент України Петро Порошенко та доповідач Європарламенту з питання українського безвізу Марія Габріель. Очікується, що безвізовий режим запрацює з 11 червня 2017 р. («Європейська Правда»)

Безвіз для України - це наше останнє "прощай" імперії!

КОМЕНТАР П. ПОРОШЕНКА

Україна виявилася об'єднаною і рішучою у своєму поступі в напрямку Євросоюзу. І ми не маємо зупинятися на Угоді про Асоціацію і безвізовому режимі. Моя мета, щоб Україна стала членом Шенгенської зони. Щоб з Харкова до Лісабону можна було проїхати без зупинок на кордонах. Наш рух до Європейського Союзу ніхто вже не зупинить, хоча Росія останні три роки робить все можливе, щоб зупинити Україну: застосувала торговельну війну проти України, застосувала інформаційну війну, як складову гібридної війни, і п'яту колону РФ всередині нашої країни, а також військову агресію та анексію Криму. Однак наша рішучість і єдність не залишать РФ жодного шансу.

(П. Порошенко, з Фейсбуку)

Тему ліквідації візової вимоги для поїздок українців до країн Євросоюзу продовжуємо на 4 та 5 сторінках

БЕЗКІНЕЧНО
МИЛОСЕРДНИЙ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Особливо ж о. Кипріян любив дітей і намагався вкласти в їх чисті душі зерна правди, смиренності. А ще виховував їх патріотами, бо сам ним був.

У 1918 р. з розпадом Австро-Угорщини на території Західної України утворилася ЗУНР, якій тут же оголосила війну Польща. На заклик уряду ЗУНР почала організовувати УГА, і о. Кипріян, залишивши свою парохію, стає польовим духівником УГА. З нею пройшов весь її героїчний і трагічний шлях. Словом Божим підтримував галицьких юнаків під час прощання з рідним краєм 16–18 липня 1919 р. і в дні страшної трагедії у «чотирикутнику смерті».

Після поразки національно-визвольних змагань о. Кипріян залишився на Великій Україні. Заарештовано його в 1920 р., хоч у «Мартирології Українських Церков» читаємо, що о. Іван був заарештований чекістами на початку 30-их років. У таборах ГУЛАГу він пережив голод, хвороби, знущання і катування більшовицьких

садистів. **Згадує про о. Кипріяна о. Кухарик:** «Він був одним із наших праведників, хоч був брудний, обдертий і знаний як «номер 8-9-8-6»... Вся його історія пов'язана з понурою трагедією концентраційних таборів на далекому Сибірі, де голод, тортури, муки й жах, здається, намагаються затемнити навіть самі зорі на морознім сибірським небі, де вечір не приносить ні відпочинку змученому тілу, ні спокою серцю, ні навіть маленької надії на краще завтра у цій темряві невідьничства».

Більшовицька система нищення людей не жаліла навіть найменших дітей. У барак №332, де сидів наш священник, привезли малюків. Це були діти «врагов народа», батьки яких були знищені. Ці нещасні отримували лише залишки їжі, тому мало хто з діточок доживав до п'ятирічного віку. Обдерті, у лахмітті, діти переставали бути дітьми, а хвороби і голод косили їх десятками. Отець Кипріян домігся у табірному начальства бути опікуном тих маленьких «ворогів народу». Шістдесятирічний священник випрошував їжу у дорослих в'язнів, носив помираючим дітям

теплу воду, шукав будь-яке лахміття аби зігріти найменших, котрі ледве навчилися говорити. А вночі щиро молився Богу, щоб порятував цих ангеликів.

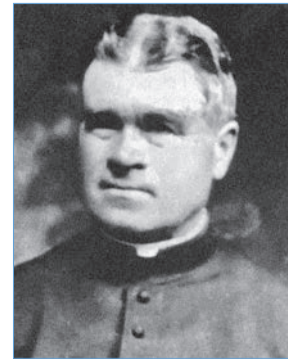
Сам о. Іван майже нічого не їв, бо свою частку віддавав дітям. **Згадує о. Кухарик:** «Його лице було синє і жовте. Жовте там, де видніла потріскана шкіра, а синє, де потріскали жили й починалося запалення. Ніс, зламаний ударом, був також синій, ніби чорний. На підборідді виднілися рани, що ніколи не гоїлися. Його очі казали всім, що то була людина, повна любові не тільки до приятелів, але і для своїх ворогів».

Отець Кипріян опікував понад сімдесятма дітьми. Щодня він правив Службу Божу, для тих, хто зійшов з розуму, і паралізованих дітей. Тулив до себе тих нещасних і гірко ридав разом з ними. Померлих дітей о. Іван сам хоронив, обережно несучи легеньке тільце на руках і шепчучи молитви за упокій дитини. Дорослі поважали його і допомагали оберігати дітей на відміну від червонозорих садистів.

Одного разу отцеві Іванові таємно повідомили, що енкаведисти забрали 20 ді-

тей не для медичного огляду, а на розстріл і закрили їх у клітці без даху, аби зранку розстріляти серед снігів. Нещасні діти ридали і кликали о. Кипріяна, щоб до них прийшов. Та садисти не звертали на це ніякої уваги. Невдовзі почалася жахлива хуртовина. Отець Іван, долаючи стихію, шукав приречених, кликав їх. Молив Ісуса і всіх святих допомогти йому знайти дітей. І він почув їх плач.

Згадує о. Кухарик: «Страшна сніговія лютувала надворі. Здається, нема нічого страшнішого, як сибірська заметіль, курява, її названо пургою. Тоді нема заходу, сходу, півдня або півночі, але тільки розгуканий вітер і сніг. Вовки гинуть у ній, а пси не можуть занюхати найсвіжішого сліду. Але

о. Кипріян постановив піти до загороди...

Заметіль тривала чотири дні і розстріл відложено на пізніше. Як метелиця скінчилася, то сторожі знайшли тіло о. Кипріяна в клітці разом з замерзлим дитям. Він ще тримав руку одного хлопчика». Сталася ця трагедія у 1934 році...

З книжки Ігоря Федика «Українські патріоти: синтез духу і чину», Л. 1998 р.

7 травня владика Теодор Мартинюк, єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ та спільнота парафії Успіння Пресвятої Богородиці у Козові відправили подячну Літургію та освятили встановлений вітраж з зображенням о. Івана Кипріяна. Цим започаткована акція «Вшануй знаменитого нежданого брата». Вітраж виготовлений з ініціативи священників Успенської парафії у Козові, Капеланської служби «Правого сектору» та дієвої допомоги компанії «Агропродсервіс». Поряд з вітражем о. Кипріяна освячено фреску слуги Божого Йосифа Грицяя, священника, розіп'ятого на дверях камери у тернопільській тюрмі.

Оксана Козак, «Стожари»

ХТ

(Поради Глави УГКЦ)

✓ Прощення не означає прийняття неправди. Коли ми прощаємо, то не миримось зі злом, а навпаки, його декларуємо і називаємо злочинця злочинцем. Але коли ми прощаємо, то це означає, що ми викидаємо зло насамперед із власного серця.

ЯК НАВЧИТИСЯ ПРОЩАТИ?

✓ Прощати здатний той, хто духовно вищий і духовно сильніший. Прощати означає перемагати зло.

✓ Прощення не означає звільнення від відповідальності за злочин. Справедливе покарання є необхідною складовою до примирення. Бо як ми тоді можемо говорити про належну повагу до жертв злочинів, належну сатисфакцію їхніх кривд, якщо, відповідно до засад справедливості, той, хто їх скривдив, не понесе заслужену кару.

✓ Щодо рідних і друзів, які підтримують кремлівську політику, то, насамперед, не потрібно на них тримати

зла, а слід молитися за них. Їм потрібно простити. Бо вони теж є жертвами московської пропаганди. Однак належить бути свідками правди і говорити правду про кривди, завдані Україні.

✓ Якби у відповідний час відбувся подібний процес, як у Нюрнберзі, – акт засудження комунізму, можливо, сьогодні не було б цієї війни, яка ведеться проти нас. Саме через те, що свого часу правда не була сказана, а злочин не був виявленим і засудженим, він продовжує давати криваві смертельні плоди.

✓ Засудження злочинної поведінки помагає нам від-

межуватися від неї і її ніколи не наслідувати, а жити в правді і діяти справедливо. Тому, гадаю, доки ми ховатимемося перед правдою і шукатимемо компромісів із власним сумлінням, доти будемо проявляти безхребетність і, навіть більше, ми будемо співучасниками злочину.

✓ Злість висушує душу. Той, хто злиться або плекає у своєму серці ненависть, діє проти справжньої людської природи. Бо людина – сотворена на образ і подобу Божественної любові, яка нам дає сили і нас надихає.

✓ Замало перемогти ворога, замало перемогти у війні,

а потрібна перемога «над війською», тобто усунення глибоких причин, що спричиняють найбільше зло і найбільш безглузде використання людських ресурсів, яким є війна.

✓ Тільки людськими силами неможливо побороти зло! Неможливо тільки людськи навчитися прощати чи бути переможцем над війською. Але з Богом – усе можливо! Християни надіються не так на свої людські здатності, як на силу Божу, яка оздоровляє серце і допомагає нам бути вільними від ненависті й війни.

(ДІ УГКЦ)

ХТ

ДЛЯ ЧОГО
СПОВІДАТИСЯ, ЧОМУ,
ЯК ЧАСТО?

Відповідає голова Катехитичної комісії Києво-Галицького Верховного Архиєпископства УГКЦ отець Андрій Стадницький.

ЧИ Є ГРІХИ, ЯКИХ СВЯЩЕНИК
НЕ ВІДПУСТИТЬ?

► **Що нам дає сповідь?** Сповідь – це частина нашого духовного зростання. Коли Бог створював людину, то в задумі бачив її доброю і сповненою любові. Ми не завжди відповідаємо цьому Його задуму. Лю-

дина має різні пристрасті, її тягне до поганих вчинків. А сповідь – це як звернення до Небесного Лікаря, щоб отримати духовне зцілення.

► **Що є гріхом: наші думки чи наші вчинки?**

Ми звикли говорити про гріх як про вчинки. Та насправді це вже плоди (наслідки), а насіння (причини) – всередині нас. Тож варто зважати не лише на зовнішні наші проступки, а й лікувати серце. Не мож-

на на тернину нав'язати виноградинки і сказати, що це виноград. Для доброго плоду мусить вирости правильне стебло. Тому, змінивши свій внутрішній світ, матимемо інші вчинки.

▼ Продовження на 3 стор.

ЧИ Є ГРІХИ, ЯКИХ СВЯЩЕНИК НЕ ВІДПУСТИТЬ?

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

► Чи повинен священик щось радити каянникові або повчати його?

У сповіді священик насамперед вислуховує того, хто приходить каятися. Але, уособлюючи в цьому служінні Бога, який є нашим духовним лікарем, у Таїнстві Сповіді він також дає поради. І саме те, що ми називаємо покаянням – молитви, читання Святого Письма, якісь добрі вчинки, які дехто навіть сприймає як покарання за гріхи, – є лікуванням від наших духовних захворювань.

► Чому інколи люди бояться сповіді?

Візьмімо приклад Адама і Єви: згрішивши, вони заховалися від Господа. Гріх приносить у наше серце страх і сором. Тож часто сповідь стає складним кроком, бо треба прийти і визнати свою провину. Буває, що така моральна неготовність людини розкається призводить до того, що вона роками може не сповідатися. Спостеріг я і те, що багато людей не йдуть до сповіді, бо думають: «Чого піду, якщо й так не виправлюся і це буде ще більшим гріхом». Так думають, бо розкаяння в гріхах сприймають дуже вузько, через формулу «обіцяю виправитися». А насправді навіть у порадиниках до сповіді пропонується після переліку гріхів говорити: «Жалю за гріхи і з Божою поміччю постановляю виправитися». Треба розуміти, що лише власними силами ми не зможемо змінитися, і це не станеться в один момент. Бог – милосердний і, коли людина падає, Він готовий їй допомогти підвестися.

► Інколи люди сприймають сповідь як психотерапевтичний сеанс для полег-

шення сумління. Як є насправді?

Через Святі Таїнства, зокрема через сповідь, Ісус торкається нашої душі, зцілюючи її. Після сповіді й справді настає полегшення, але не від того, що я виговорився, а від того, що Бог мені простив і я це усвідомив. А цього психотерапія не дає.

► Чи існує «рецепт», як часто потрібно сповідатися?

Треба постійно бути з Богом у добрих стосунках. Кількість сповідань залежить від того, як ми поводимося. Чинячи важкий гріх (а це – свідоме і добровільне порушення Божого Закону в чомусь важливому), ми, можна так сказати, в односторонньому порядку розриваємо наш зв'язок з Богом. Тому, коли ми свідомо скоїли гріх, бо нам так зручно чи вигідно, то треба йти до Господа і перепросити. І найкраще просити вибачення одразу після падіння, а не назбирувати все на один раз. Загалом, радять приходити до сповіді декілька разів на рік. Після сповіді ми часто робимо якісь постанови, хочемо щось змінити у своєму житті. Тому доброю є практика сповідатися раз на місяць: прожив місяць, зробив аналіз свого духовного зростання і накреслив для себе нові постанови.

► Чи рівноцінна загальна сповідь особній?

В УГКЦ практикуємо лише індивідуальну сповідь. Не берусь судити однозначно, проте мені не раз доводилося чути, що після т.зв. «загальної» сповіді, яку люди відбували в інших Церквах, вони, як би то так правильно сказати, не почувалися до кінця прощеними. Я б сказав так: у випадку зі сповіддю не потрібно шукати «легких» шляхів, бо часто це не приносить жодної користі для душі.

► Яких гріхів священик не відпускає?

Немає гріхів, яких священик не може в Імені Бога відпус-

тити. Проте є одне «але»: Катехизм нам нагадує, що «важливими умовами сповіді є щире розкаяння, бажання змінити своє життя... Якщо людина, прийшовши до сповіді, не бажає покаятися, відмовляється виправити заподіяну гріхом шкоду, то вона стає через це неспроможною прийняти прощення гріхів. Щоб допомогти людині усвідомити її нерозкаяність і спонукати її до правдивого навернення, священик тоді відмовляє їй у розрешенні». Тобто якщо людина не готова розпрощатися з якимось гріхом, то тоді не священик, а сама людина не готова до розгрішення. Ми повинні мати сильне прагнення виправитися, бо за інших обставин священик не може допомогти. Крім того, зрозуміймо ще одну важливу річ: у сповіді священик не може частково відпускати гріхи: ми або хочемо повністю жити за Божими законами в любові й доброті, або визначаємося, що нам хочеться проживати життя за власними заповідями.

► Чи потрібно готуватися до сповіді та складати список своїх гріхів?

Передовсім треба помолитися, щоби Бог допоміг пригадати прогрішення та дав відвагу на розкаяння. Список гріхів, написаний на маленькому листочку, допоможе не розгубитися перед священиком. Важливо під час сповіді не затаїти гріха. Якщо ж забули про щось сказати (не свідомо змовчали, а забули!), то не треба зразу повертатися і ще раз йти до сповіді, просто наступного разу про цей гріх сказати. Іноді священик може запитувати, підштовхуючи каяника до осмислення, чи не забув він часом назвати якийсь гріх. Та сповідь – це не іспит перед священиком, а лікування.

Наталія Павлишин,
«ДивенСвіт»

50 ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ У ГРУШОВІ

За приблизними підрахунками близько 50 тисяч прочан з різних куточків України та інших країн 14 травня молилися до Грушівської Матері Божої та напилися цілющою водою з церковної кринички. Ювілейну прощу очолив патріарх Святослав, який у проповіді назвав Грушів Українською Фатімою, де 30 років тому Матір Божою з'явилася маленькій дівчинці та благовістила відродження Церкви і України. Патріарх закликав у цей доленосний час молитися за перемогу України над агресором. Цього ж дня у Грушові глава Церкви здійснив чин посвяти України опіці Божої Матері. (ЗІК)

ЩЕ НЕ ПОРА ДО НАТО

Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Іванна Климпуш-Цинцадзе заявила, що Україна наразі не готова подавати заявку на вступ до НАТО. «Ми маємо стратегічну мету членства... Зараз для нас пріоритетом є досягнення критеріїв, стандартів НАТО, і саме на цьому ми зосереджуємося через усі інструменти, які маємо. На даний момент Україна стає де-факто східним флангом Північноатлантичного альянсу. Це відбувається через те, що ми для себе визначили всі політичні, безпекові завдання, виходячи з тих реалій, які дуже чітко постали перед нами з 2014 року. Цей виклик і офіційна відмова України від позаблоковості є дуже важливим і серйозним кроком.» (УНІАН)

РОЗВЕРНУЛИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Пам'ятник гетьману Богдану Хмельницькому в центрі Чернігова розвернули на 180 градусів. Поворот пам'ятника обличчям до храму св. Параскеви, а також до обласного музично-драматичного театру та Красної площі місцеві мистецтвознавці називають відновленням авторського задуму. Коли монумент встановлювали в 1950-х роках, то його розвернули в протилежний бік – до міського комітету комуністичної партії. Географічно поворот на 180 градусів означає, що відтепер гетьман стоїть спиною до Москви. (BBC)

ЗАБОРОНА ГЕОРГІЇВСЬКОЇ СТРІЧКИ

Верховна Рада України заборонила виготовляти та використовувати георгіївську стрічку. За порушення нового закону передбачено штраф або адміністративний арешт терміном до 15 днів. Голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович: «Це був один з найактуальніших символів, який потребував заборони, зважаючи на те, що він давно вже не мав нічого спільного з вшануванням учасників та загиблих у роки II світової війни, а став символом сепаратизму та тероризму. За три останні роки Червоний мак перетворився для українців на той символ, що замінив георгіївську стрічку. Георгіївська стрічка як символ пам'яті про II світову почав використовуватися в РФ з 2005 року. Це була реакція на популярність в Україні помаранчевої стрічки.» («Апостроф»)

У БУФЕРНІЙ ЗОНІ

Карітас України започаткував проект «Домашня опіка у буферній зоні». Метою є надання медико-соціального супроводу самотнім літнім людям та паліативним хворим. Новими соціальними працівниками у проекті стануть місцеві мешканці, які втратили роботу. «Домашня опіка у буферній зоні» здійснюється за підтримки Карітасу Австрії та фінансового сприяння уряду Австрії через Австрійську асоціацію розвитку. Проект впроваджується осередками Карітасу Запоріжжя, Маріуполя, Краматорська та Старобільська, які працюють в «сірій зоні». Для роботи в проекті на умовах договору осередки залучили 200 осіб місцевого населення. Кожен з них пройшов навчання та практичні тренінги на тему: «Опіка над хворими, котрі потребують сторонньої допомоги. Догляд. Психологічний супровід. Переміщення». Кожен з цих соціальних працівників надає соціально-медичний супровід в середньому трьом бенефіціарам. Загалом допомогу в рамках проекту отримує близько 600 мешканців буферної зони. («День»)

Думи мої...

Українцям все ще складно довіряти один одному. Недовіра почалася не сьогодні, її наш народ успадкував від радянської влади. Східні області України були під радянською владою 70 років, західні – як мінімум 45 років. Але скрізь ця влада мала спільну мету – не допустити об'єднання людей, щоб вони не створювали спілок, не зустрічалися і не говорили один з одним. Щоб зникла колективна, громадянська дія.

Лідери радянської влади розуміли, що в єдності, у спілкуванні народжується загальне розуміння і загальна мета. Тому вони виховували людей в ідеї, що нікому не можна вірити, навіть сім'ї, щоб діти не довіряли батькам, і навпаки. Згадайте історію з Павликом Морозовим, який довгий час був ідеалом. На жаль, ми досі не довіряємо один одному. Вже немає страху перед КДБ, але залишився страх однієї людини перед іншою.

Коли людина думає про інше, мовляв, «я не довіряю йому», то насправді вона думає про самого себе: і мені вірити не можна, і я обману. Недовіра до інших починається з недовіри до себе і своєї здатності поважати іншого. Виховані в такому дусі, ми повинні багато працювати над тим, щоб виховати майбутнє покоління в довірі один до одного. Інакше ми будемо нескінченно продовжувати радянську систему, яка руйнувала, а не будувала. (Архієпископ-емерит Любомир Гузар, з інтерв'ю для журналу «Новое Время»)

СУМНОГО ПОТІШИТИ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Роздумуючи на цю тему, варто пригадати тих, які нас потішали: наших батьків, рідних, знайомих і подякувати їм за підтримку. Маємо бути вдячними також нашим священикам і духовним провідникам, що у святій сповіді чи розмові разом з нами співпереживають, моляться за нас.

Для того, щоб потішити сумного, не потрібно бути багатим чи знаменитим. Усмішка нічого нам не коштує, але яке велике значення вона має у світі! Господь її дав нам як дар, як подарунок, як можливість принести світло, тепло і радість. Використовуймо усмішку стільки, скільки це можливо, особливо

до дітей, дружин/чоловіків, батьків, щоб вона була знаком любові, уваги і ніжності. Сьогодні світ спраглий добра, тож християнин має нести людям «добру звістку» – Євангелію про те, що Бог нас любить, дбає про нас, бажає нам щастя.

У СУМНІВІ ДАТИ ПОРАДУ

Кожна людина, віруюча і невіруюча, вибирає: сказати правду чи обманути, вчинити за совістю чи проти совісті, бажати людині добра чи заздрити їй. Дехто вибирає майже не задумуючись, з дня на день, відповідно до досвіду і розуміння

му майбутньому чоловікові, чи я приділяю належну увагу дружині, дітям, батькам, як я ставлюся до колег. Тут список можна продовжити. Звичайно, якщо людина хоче жити згідно совісті, у неї виникнуть питання: а як вчинити правильно? Бог завжди дасть такій особі того, хто їй порадить: через книгу, теле-

дрі поради, вони бачили серце людини. Господь давав їм дар розуміти різні ситуації, людей і навіть передбачати майбутнє. Але святі ніколи тим не хвалилися і не гордилися, вони розуміли, що це Бог діє через них.

Подібно і ми маємо просити у Господа дару ради, особливо тоді, коли нас за-

„Принести радість іншій людині може лише той, хто її має”

Звичайно, ми зустрічаємо різних людей: хтось може сприйняти «тверду їжу», а хтось ще потребує «духовного молока», тому маємо бути второпними у словах, щоб, потішаючи, ще більше не ранили іншого.

Маємо також пам'ятати, що принести радість може лише той, хто її має. А що таке радість? Це плід Святого Духа. Справжню радість має людина з чистим сумлінням.

життя. Бувають ситуації, коли є сумнів, як вирішити ту чи іншу справу. Коли людина роздумує, який вибір зробити, це означає, що у неї є висока свідомість. Особливо, якщо це стосується відносин з рідними, колегами. Звичайно, дехто довго думає, яку машину купити – зелену чи білу, або яке плаття – чорне чи червоне. Зараз не про те.

Свідомість – це думати, чи готовий я створити сім'ю, що приваблює мене у мое-

передачу, проповідь, зустріч.

Катехизмова правда навчає нас, що ділом милосердя щодо ближнього є «у сумніві дати добру раду». Що це означає? Насамперед, відчуті іншу людину, бути уважним, бажати добра, заохотити і підтримати в міру своїх знань, розуміння і досвіду. Звичайно, найкращим порадиником є духовна особа, яка є в стані освячуючої ласки, адже рада – це дар Святого Духа. Ми знаємо, що святі не лише давали му-

питують, просять про допомогу. Пуста балаканина мало кому допоможе. Буває так, що у когось проблема, біль, а «порадник» теревенить, хвалиться своїми подвигами чи байдуже говорить про своє. Звичайно, є люди, які вміють у сумніві дати добру раду. Для таких є лише одна пересторога – не приписувати цього дару собі. Маємо пам'ятати: Бог покірним дає благодать.

**Уляна Стеців-Тимчук,
«Місіонар»**

ХТ

ЦЕ НЕ ЄС ДОЗВОЛИВ, ЦЕ МИ ВИБОРОЛИ

Подобається це комусь чи ні, але за здобуття омріяного «безвізу» треба похвалити українську владу. Так, безумовно, «чернетку» документу писали ми всі разом на Майдані, але після того настала пора довгої й рутинної кабінетної роботи. Україна виконала поставлені Європейським союзом вимоги – хоч часто й під тиском, а іноді виконання обмежувалося лише зовнішньою атрибутикою, без наповнення змістом (наприклад, у формуванні антикорупційної політики).

Згадайте всіх «експертів», які переконували нас, що ніякого «безвізу» ніколи не буде. Мовляв, Європа лише заграє з нами, хоче посварити з Росією, ослабити і потім використовувати як ринок збуту й дешевої робочої сили. Кожного разу, коли ЄС відкладав рішення про «безвіз» – на телеекра-

нах і у фейсбуці з'являлися десятки самозваних «експертів» у дорогих костюмах, які торочили тільки про одне: візи ніколи не скасують, грошей на поїздки в українців все одно немає, в разі відкритого кордону країна спорожніє, бо всі виїдуть. Насправді ж у візовій лібералізації йдеться про питання передусім престижу, визнання українців як рівних собі: ми вам довіряємо, ви такі ж, як і ми. Не гірші. Наша революція була присвячена Гідності, а гідність – це і право перетинати кордон просто в разі потреби, без принизливих допитів і черг у консулятах.

МИ ВТРАТИЛИ МЕТУ

А тепер – про погане. Ні, не про те, що після здобуття «безвізу» Брюссель втрапить важіль впливу на нашу корумповану політичну еліту. Насправді найбільша проблема, з якою ми стикнемося після 11 черв-

ЖИТТЯ ПІСЛЯ «БЕЗВІЗУ»

Рішення Ради Європейського союзу про візову лібералізацію для українців – це однозначно перемога України, але й також і самого ЄС, який продемонстрував, що навіть в умовах кризи і внутрішньої політичної турбуленції здатен виконувати взяті на себе обіцянки.

ня – відсутність подальшої мети. Адже ЄС не готовий до кроків на подальше зближення з Україною, ніхто не пропонує нам членства чи навіть осяжної перспективи інтеграції. Здобувши «безвіз», ми опинимося наодинці з собою і з власними політичними лідерами. У цій ситуації неминуче певне розчарування в Європі, а навіть образа: чому дорога до подальшого зближення для нас закрита? І хоча пані Могеріні оптимістично заявила, що після брекзиту ЄС поповниться новими членами (малися на увазі балканські країни), нам на таке сподіватися наразі марно. Одна справа прийняти в Євросоюз балканську державу з мільйоном населення, і зовсім інша – сорокамільйонну Україну. До цього не готовий ані Брюссель, ані Україна (економічно, політично, ментально).

У цій ситуації для українського суспільства і його лідерів постане надзвичайне завдання: мобілізувати громадську думку на підтримку подальших реформ в Україні уже без зовнішнього тиску і «пряника» у вигляді «безвізу». Це буде нелегко, особливо враховуючи, що наш північний сусід докладе всіх зусиль, щоб розганяти на-

стрій зради і розчарування серед українців.

ВПЕРЕД – МАЛИМИ КРОКАМИ

З огляду на все вищевказане, після отримання безвізу Україні слід ставити перед собою менші, але досяжні цілі. Ті, які можуть підтримати самі європейці: по-перше, розширення економічної співпраці, торговельних відносин. Не секрет, що жорсткий і довгий контроль на кордоні пов'язаний передусім із масовою контрабандою, а її можна побороти лише шляхом побудови спільного ринку, коли ціни не будуть так різко відрізнятися (йдеться передусім про цигарки, алкоголь і пальне, бо ціни на продукти харчування та одяг в ЄС часто нижчі за українські). З власного досвіду знаю, що балканські країни, які досить давно здобули безвіз, уже встигли забути про черги на кордоні: якщо перші кілька тижнів мету поїздки й документи перевіряли ретельно, то тепер кордон там можна проїхати, не виходячи з машини.

По-друге, з ЄС треба домовлятися про інтеграцію освітніх систем та максимально інтенсифікувати

програми обміну студентів та молодих науковців. Це абсолютно досяжна мета, яка дозволить знизити відтік мізків з України та дасть можливість українським дослідникам брати участь у загальноєвропейському науково-освітньому житті. Студент, який рік навчання за обміном проживе в країні ЄС, не лише вдосконалив знання іноземної мови й здобуде нові знання та потрібні контакти, а й отримає вищу конкурентну кваліфікацію, що дозволить йому швидше будувати кар'єру в Україні. Та головне: на якийсь час він вгамує своє бажання емігрувати, адже поживе за кордоном, і еміграція для нього втратить свій магічний ореол.

Словом, після 11 червня Україні слід змінити стратегію з тотальної євроінтеграції на тактику покрокового зближення. Як у тому анекдоті: поки в Брюсселі ніхто не хоче бачити Україну членом ЄС, у тил союзника слід інтегруватися короткими, але частими перебіжками. Євроінтегрувати українські товари й бізнес, студентів і науковців, а там, дивись, і вся держава підтягнеться.

**Андрій Любка, письменник,
Радіо Свобода**

Думи мої...

600-річна боротьба України за незалежність від Росії не могла не принести плодів. Кожна жертва, кожен герой, кожна битва і кожна перемога за ці шість століть сіяли зерна, які повинні були прорости. Кожен поет, кожен співак, кожен наш Мазепа чи Чорновіл сіяли зерна, які повинні були прорости. І вони проросли.

Але сам перехід з табору «русскаво міра», з табору темряви в табір західної цивілізації не проходив поступово. Він стався різко, у вигляді стрибка, коли Майдан вигнав російського намісника і до влади прийшли про-європейські і про-атлантичні сили. Я бачу це так. Пам'ятаєте, як зі Східного Берліну (до зведення стіни) німці перестрибували білу риску і виявлялися на території Західного Берліну? На території Свободи? Ось так само сталося і з Україною під час Майдану.

А далі почалося найцікавіше. Ноги і тулуб України стоять на території Свободи і за одну руку нас тримають і тягнуть наші західні союзники, але частина руки, за яку нас тримає і тягне

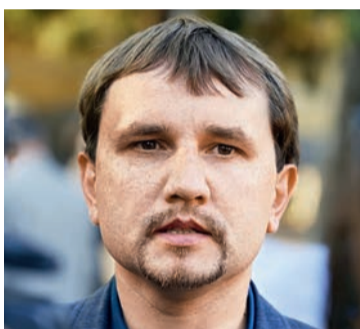
Росія, ще знаходиться з іншого боку над цією білою рискою. Росії допомагають в Україні її агенти впливу і наші корисні ідіоти, а також адепти «русскаво міра» і ССРСР. І зараз нам потрібно вирвати свою кисть руки з недоімперії і ми починаємо будувати нашу стіну.

Безвіз – це перший великий бетонний блок. Другий буде – Асоціація з ЄС. Третій – вступ в НАТО. Четвертий – вступ в ЄС.

Пару слів ще про безвіз. Крім того, що це великий символічний і ментальний знак виходу з недоімперії, є ще один дуже важливий момент, про який ніхто не говорить. Це – момент престижу. Момент брендування України і момент капіталізації України. Країна, громадяни якої можуть подорожувати по світу без віз, відразу підвищує свій престиж і свою капіталізацію в світі. Моментально і на кілька порядків. Зростає ціна українського паспорта та українського громадянства, зростає ціна нерухомості і так далі. Вартість України, як бренду, зростає відразу на кілька порядків.

На нас чекає ще нелегкий шлях, але – дорогу здолає той, хто йде.

Олег Пономар, з Фейсбуку

ІДЕШ ДОТИ, ДОКИ КРУТИШ ПЕДАЛІ

Розмова з Володимиром В'ятровичем, головою Інституту національної пам'яті.

▶ **Пане Володимире, хочу насамперед з'ясувати ваше особисте відчуття нашого часу. Які емоції, можливо, асоціації народжуються у вас упродовж цих трьох доволі трагічних і водночас – оптимістичних років після Революції Гідності.**

В. В'ятрович: Я думаю, що це дуже важливий час, який визначатиме майбутнє України надовго, і який точно буде зафіксований в українських підручниках історії. Що там будуть писати про цей час, залежатиме від того, що ми встигнемо зробити. Ми маємо шанс дуже серйозно змінити країну.

Якщо ж брати у координатах «зрада-перемога», то я ближчий до перемоги, бо є оптимістом. Вважаю абсолютно щиро, що здобутки останніх трьох років є доволі значними. Ми насправді рухаємося і розвиваємося дуже швидко, принаймні, у порівнянні з попередніми 25 роками. Очевидно, буде ще дуже складно. Очікувати, що завтра у нас розпочнеться райське життя, не варто. Поза тим, щоб зрозуміти, наскільки багато ми встигли вже зробити, треба просто озирнутися, зважити те, що було раніше, і те, що маємо.

Минулого року, готуючись до 25-ліття Незалежності, переглядали фільми тих часів, перші мітинги 1990-х років, бачили людей, які виходили на вулицю, проти чогось протестували. Після тих переглядів я зупинився на думці: наскільки ми тоді були наївними. Ми

думали, що незалежність однозначно є добробутом. Тобто, отак, за мить, ми одразу станемо багатшими і розумнішими. Відтак, переглядали відео 2004 року, коли була абсолютно наївна віра у те, що ось ми відстоїмо свій вибір, і хай тільки Ющенко стане президентом, у ту ж хвилину все вирішиться... Так от, мені видається, що ми поступово усвідомлюємо те, що разовими мобілізаціями не отримаємо результату. Маємо зрозуміти, що ця гра – надовго, що це, насправді, їзда на велосипеді, коли їдеш доти, доки крутиш педалі.

І ще одне. Події довкола нас, у світі, так чи інакше спонукають нас до розуміння того, що час дорослішати. Не чекати, що за нас щось зроблять у Росії, в Америці, у Польщі. І це, як на мене, на користь, навіть певний скептицизм щодо України. Він має нас привести до тям...

▶ **Яким є ваш діагноз актуального моменту: чи маємо аналогії того, що переживаємо зараз, у минулому, чи, може, ми – першопрохідці?**

В. В'ятрович: Порівнювати історичні відрізки можна і треба. Бо історія, крім усього іншого, ще й досвід, який варто вивчати, аби не помилятися. Але... Не варто надто узалежнювати себе історією, не калькувати того, що робилося колись. Бо повних аналогій не буває.

У принципі, те, що зараз відбувається в Україні, дещо нагадує події майже столітньої давності – створення Української Народної Республіки, російська агресія, та ж гібридна війна, про-

голошення альтернативних урядів (нині «ДНР»/«ЛНР» – а тоді Радянська Україна у Харкові). Але на цьому аналогії значною мірою вичерпуються, бо справді рівень самосвідомості громадян тепер є на порядки вищий, ніж той, що був у 1918 році. Зараз готовність українців захищати власну державу є набагато вищою. І це вселяє оптимізм.

На жаль, коли ми говоримо про події столітньої давності, то спостерігаємо дещо наївне трактування поразок. Ми, здебільшого, кажемо, що у всьому винні політики, що Винниченко та Грушевський втратили шанс, і якби були інші, Україна б вистояла. Насправді вина – у неготовності всього суспільства, тих же українських селян, які були основою тодішньої нації і купилися на обіцянки більшовиків і значною мірою підтримали їх, щоб заплатити, відтак, страшним Голодом за свою помилку.

І нині найпростіше звинуватити владу у тому, що відбувається. Мовляв, вони там щось не зробили чи зробили не так, і якби не вони, то все було б ліпше. Насправді між «ми» і «вони» доволі тонка межа, особливо тепер. Мені видається, що ми вже засвоїли на Майдані – треба відповідальність брати на себе.

▶ **Що заважає історикам в Україні виробити (бодай поміж себе) якийсь консенсус, бодай якісь найважливіші точки розуміння у підходах до оцінки подій минулого?**

В. В'ятрович: Молодих істориків, і мене серед інших,

часто звинувачують у тому, що ми, мовляв, переписуємо історію. Але ми її не переписуємо, насправді ми тільки починаємо писати її. Україна щойно починає говорити про своє минуле від першої особи, бо раніше про нас говорили, про нас писали, але ми самі не мали можливості і влади писати від свого імені. Але спроби говорити від свого імені дратують наших сусідів, – і близьких, і далеких. Елементарно: вони вже прописали свої наративи, де нам було відведено певні ролі, а тепер доводиться виходити із зон комфорту. Звідси й звинувачення, бо їхнє бачення ми ставимо під сумнів.

Це проявляється і у процесі перейменувань, які відбуваються в рамках деконунізації. Як на мене, це початок усвідомлення українцем того, що він є господарем у власній країні, здатним називати речі так, як він вважає за потрібне для себе, не озираючись на схід, на захід... І брати на себе відповідальність.

▶ **Пане Володимире, не мине й місяця, аби наше минуле гучно не постукало у двері сучасної України. Маю на увазі наші суперечки з поляками з приводу Волині. Я розумію, у сусідів змінилася влада. Але чому минуле має бути заручником політичної кон'юнктури?**

В. В'ятрович: Особливістю ситуації у Польщі є те, що тамтешнє суспільство набагато сильніше заангажоване історією, ніж українське. Якщо мені як історіку певною мірою бракує інтересу до того, що я роблю, то у Польщі, на мій погляд,

можна говорити про певне «отруєння історією». Мені, історикові, не випадає таке говорити, але так виглядає, що там історії забагато. Вона дуже активно обговорюється поляками, вона дуже медійна, вона спокушає політиків, бо дає їм можливість здобувати дешеві політичні дивіденди, шкодячи при цьому і міждержавним стосункам і порозумінню на рівні суспільства. Польські мас-медіа перетворили дискусію довкола Волині (і назагал тему українсько-польських відносин часів II світової війни), в абсолютно табloidну. Польські політики безпідставно записали цю проблему у сучасний порядок денний.

Як довго це триватиме, важко сказати. Думаю, що певна вина у тому, що справа зайшла так далеко, є і за нами. Упродовж багатьох років неувага України як держави до питань минулого дозволяла польським політикам та історикам змінювати диспропорцію домінування свого дискурсу над нашим. Це відчутно у різних політичних заявах, історичних конференціях, в історіографії. Гіпотези, висловлені польськими істориками бралися на віру, не дискутувалися українськими колегами, гіпотези переростали в аксіоми, а зараз – вже й у політичні рішення. Ситуація, правда, міняється, і саме в Україні. І, передбачаю, почне змінюватися й у Польщі. Бо говорити про українсько-польський конфлікт у Варшаві, абсолютно не чуючи того, про що говорять у Києві, – непродуктивно і тимчасово.

▶ **Продовження на 6 стор.**

ІДЕШ ДОТИ, ДОКИ КРУТИШ ПЕДАЛІ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

► У тій же Польщі Інститут національної пам'яті віддавна був промотором ревізії минулого, трансформації поглядів на нього. Тепер про цю установу майже не чути. Чому так, на вашу думку, і чи Український інститут національної пам'яті теж не спіткає така доля, коли зміниться влада?

В. В'ятрович: Ну, таке вже було і в Україні. Нагадаю, що Інститут національної пам'яті було створено 2006 року, його очолював львів'янин Ігор Рафаїлович Юхновський до 2010 року. А після зміни влади Інститут фактично було ліквідовано. Його перетворили на якусь науководослідну установу, яку, мовби у насмішку, очолював представник комуністичної партії Валерій Солдатенко. І коли 2011-го я був призначений керівником цього інституту, то перше завдання, яке я собі поставив – відновлення установи як інструменту державної політики і повернення попереднього статусу центрального орга-

ну виконавчої влади. Звісно, ми не застраховані від того, що колись відбудуться певні політичні коливання, але дотримуємося концепції максимуму незворотних змін. Навіть якщо з інститутом трапиться ліквідація, то зміни, запущені за його участю і за його ініціативи, ліквідувати так просто не вдасться. Зокрема, щодо декомунізації та перейменувань, то гарантією від відкату навспак, попри будь-які політичні катаклізми, є те, що нові назви були пропозиціями органів місцевого самоврядування. Ми не нав'язували свого, і я думаю, що люди будуть готові боронити своє рішення.

Загалом мені здається, що інститути такого стибу, це, у будь-якому випадку, тимчасові інструменти. Це певна терапія суспільства, і я сподіваюся, що українська держава з часом не потребуватиме такого лікування. Адже йдеться про відновлення національної пам'яті, яка в часи тоталітарного суспільства зазнала ліквідації включно із фізичними її носіями. Ми ж не чули про існування інститутів національної пам'яті у Британії, Франції, бо там не було такої потреби.

► В Україні декомунізація більш-менш просувається. Маємо певні конфлікти, дрібні, як на мене. Проте... Як декомунізувати свідомість лівової частки громадян, навіть молодших віком, які перейняли совок у спадок?

В. В'ятрович: Ми чудово розуміємо, що декомунізація у контексті демонтажу пам'ятників чи перейменування топонімів – це тільки початок. Але цей початок надзвичайно важливий. Простір, який нас оточує, теж формує нашу свідомість. Важко виховати у людині імунітет до тоталітаризму, якщо вона ходитиме вулицею Леніна до школи, де навіть розповідатимуть, що Ленін був злочинцем. Щонайменше, так ми спричинимо шизофренію у світосприйнятті такої людини.

Очевидно, що потрібна серйозна інформаційна робота, яка має спиратися на процеси, що відбуваються паралельно. Зокрема, відкриття архівів. Нині зарано вважати, що громадськість впорається з цим самотужки. Прекрасним прикладом є сучасна Росія. На початку 1990-х років вона була флагманом декомунізації. Там

першими почали відкривати архіви, там з'явилися перші публікації, які відкривали правду про минуле. Але з приходом до влади Владіміра Путіна там почали спочатку м'який, а відтак – жорсткий курс на реабілітацію радянського минулого. І зараз ми маємо там покоління молодих сталіністів. Так от вам яскравий доказ того, що концепція, якої дотримувалося дуже багато наших істориків, мовляв, совок сам собою згине, – вона не працює. Сокв треба усувати спеціальними інструментами. Такими як Інститут національної пам'яті.

► Якою є особиста мотивація голови Інституту національної пам'яті, наголосую – особиста, – у тому, аби в українській історії врешті-решт навести лад?

В. В'ятрович: Перш за все, бажання особисто розібратися у минулому, а відтак, – бажання, щоб це минуле стало зрозумілим для всіх інших. Мені видається, що, на жаль, українці не знають своєї історії. І я бачу як це незнання використовується, як нав'язуються розмаїті міфи і стереотипи, як ці штампи шкодять Україні. Найяскравіший приклад –

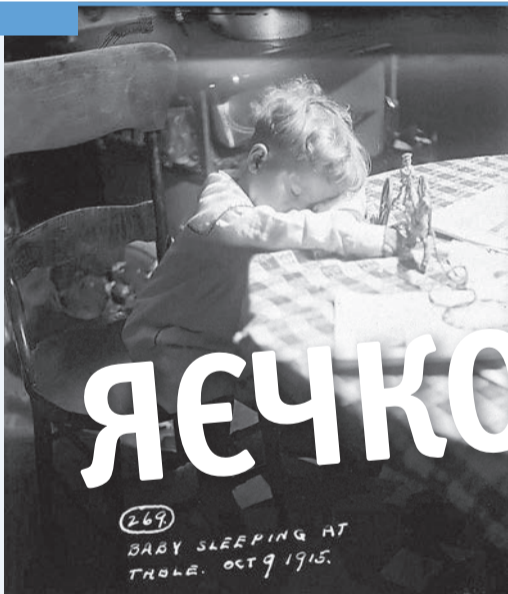
міфи і стереотипи, пов'язані з II світовою війною, яку подають за «велику вітчизняну війну». Це – витончена зброя у сучасній війні проти України, засіб мобілізації прихильників цих неосвітнених речей у «ЛНР» та «ДНР». Тому я переконаний, що допоки ми не розберемося зі своїм минулим, ми не зможемо розвинутися як нормальна країна. А мені хочеться жити у нормальній країні, мені хочеться, щоб мій син виростав у нормальній країні. І мені здається, що маємо шанс цього досягнути.

► Чи є у голови Інституту національної пам'яті заповітна мрія, яку він може оприлюднити?

В. В'ятрович: Якщо ж про професійну мрію, то це Пантеон українських героїв у Києві, який би вшанував тих людей, які зробили все можливе і неможливе для того, щоб Україна відбулася. Я гадаю, що коли це станеться, то це буде пам'ятником не тільки всім, кого ми зберемо зі сибірів, казахстанів, французів, американо-тощо, але це буде перекопаною точкою неповернення у минуле.

Розмовляв Ігор Гулик, ІА ZIK

ХТ

(З життя дітей у Боснії)

Скільки сягає моя пам'ять знаю, яку ціну мало звичайне куряче яйце... Не йдеться тільки про вартість його на ринку, але й у кожній ситуації; тим більше в повсякденному житті бідного українського селянина в Боснії. За кілька штук цього Божого дару, що його щедро приносить нам курочка, а після кожної «фінальної праці» своїм «ку-ку-дак» (знесла яйце, як кулак!), про це нас повідомляє, можна було багато що мати. Наприклад, віднести дружині вчителя, щоб синка виправдати, чому не був у школі; паніматці, щоб отець відслужив поминальне Богослужіння за такого-то раба Божого (бо в селянина немає грошей). Повний кошик яєчок було потрібно віднести до лікаря, міліціонерам, податківцям, а якщо якимсь дивом з них щось залишилось, продати та купити солі, перцю...

В одному зі спогадів я писав, що в ті часи нам, дітворі, траплялося споживати яйце тільки на Великдень або коли ми були хворі. А ще той привілей мали ті, хто очікували кожну хвилину залишити цей світ.

Вступна «баєчка» про яєчко, яка буде мати і свій кінець – не вигадана. Населення жило від сьогодні до завтра. Рідко хто мав досить кукурудзи (про пшеницю, жито, просо й гречку нема потреби згадувати). У кожній хаті були жорна, (а хто їх не мав – катастрофа!). Щоранку вони «працювали». Пригадую, що деякі «господарі» мололи стільки кукурудзи, скільки можна було використати за один день! Було небезпечно виготовити «троха більше кулеші і кукурудз'яного хліба», бо голодна дітворя все з'їсть, а що буде на завтра, післязавтра?.

Дядько Н. був ще ощадливіший: кожного ранку (коли не був піст) давав жінці шматок солонини і все решту з харчів на поточний день. Перед тим, як курки «ішли спати», він кожну з них «перебадав» і знав скільки наступного дня має бути в хаті яєць, яких ніхто без його дозволу не смів використати.

На цьому не був кінець його «економії». Кажуть, що одного разу, коли після обіду його жінка помила посуд, він завважив, що помиї укріті шаром смальцю. Негаймо його зібрав до купи і наказав жінці ще раз додати до харчів.

Разом з дядьком Н. жив син з дружиною та кількома дітьми... Наймолодший з них, шестирічний Славцьо, одного дня був у недалекого сусіда і бачив, коли мати його однолітка дала йому варене яєчко. Славцьо не міг це зрозуміти: як можливо комусь дістати таке щось недосяжне, що він ніколи і не подумав.

На другий день він сказав батькам, що його болить голова, животик... Думав: хворому приготувлять яєчко. Але тут була одна перешкода – дідусь, який мав дати на це дозвіл. Весь день Славцьо удавав хворого, не бажав нічого їсти, а на запитання, що йому б смакувало, відповів: «Бодай одно варене яєчко!» Дідусь відмовив: «Коли б ти був одним, це було б можна зробити.

А тут вас п'ятеро... А дати кожному з вас по одному яйцеві – забагато!»

Вечері дідусь і бабця пішли в село до знайомих на посиденьки. Славцьові пообіцяли, що дістане яєчко, якщо буде чемний, але аж після їхнього повернення додому, коли всі діти підуть спати... Хлопчина зрадів. Мати зразу зрозуміла, що він не хворий, але хитрий. Вона б дала йому так бажане яйце, але всі вони разом з іншими харчами – в коморі, ключ від якої у скупаря-діда.

Славцьо побіг до недалекого лісу. Назбирав гілок, приніс додому і терпеливо чекав на прихід бабуні і діда... Мама розпалить вогник, він дістане яєчко (а може й два?) після чого «видужає»...

Осінній туман «скоротив» день. В сім'ї мало «нафти», щоб світити. Мати відчиняла дверцята «кухні» – глиняної печі, – полум'я якої освітлювало бідну кімнатку. Бабуня і дідусь не спішили додому...

Дітворя вже спала покотом, мати проказувала довгі молитви, батько спльовував на земляну долівку, Славцьо чекав на обіцяне яєчко, поки не заснув сидючи...

Доходила північ (так усі думали, бо годинника в селі не було). Хлопець уві сні говорив: «Хочу яєчко, я-є-чко... варене я-є-ч-к-о...». Плакав і вимовляв це слово. Згодом у грудях хлопчини не стало повітря... Пошепки він ще раз вимовив це слово, останнє в своїм короткім житті. А тоді – замовк! Його серденько ще давало ознаки життя.

Дідусь і бабуня вернулися додому. За короткий час Славця положили на воза і підвода рушила болотистим шляхом до міста Прянвор. Хлопчину вже мертвого довели до лікарні. Черговий лікар коротко повідомив родину: «Помер через великий жаль, якесь переживання... Його серденько щось не могло пережити».

Павло Головчук

МУЧЕНИК ЗА ЦЕРКВУ ХРИСТОВУ о. ПЕТРО ВЕРГУН (ч. 5)

ТВОРЧІСТЬ ІВАНА ХАНДОНА

Як зберегти талант маляра і розвинути його до академічного рівня, не маючи змоги здобути відповідну освіту, в умовах, коли влада та суспільство здійснюють тиск, ускладнюють матеріальні умови життя? Відповідь на це питання закладена у біографії Івана Хандона – українця зі Сколівщини, учасника визвольного руху, політв'язня та художника, людини, яку на «нелюдській землі» доля на певний час звела з блаженним Петром Вергуном.

Народився Іван у селі Корчині Стрийського повіту (тепер Сколівський район) 10 червня 1911 року. Активно брав участь в українських спортивних та просвітницьких організаціях: «Пласт», «Сокіл», «Рідна школа», «Просвіта». А в 1930-их став членом ОУН. Завдяки службі у польській армії у саперних військах, став бойовим референтом ОУН в Корчині. Згодом став членом повітового проводу ОУН. Тоді ж вперше відчув на собі що таке тюрма. Не раз був арештований польською поліцією – двічі відбував терміни ув'язнення у Львівській та Стрийській тюрмах (1933, 1936).

В 1940 р. І. Хандона арештовують співробітники НКВД, суд в Дрогобичі засуджує його до 10 років ув'язнення в концтаборах. Слід зауважити, що у період 1941–1951 рр. умови перебування в радянських концтаборах були вкрай важкими: на початку нацистсько-радянської війни відбувалися розстріли

політичних в'язнів, смертність виросла в кілька разів, в 1948 р. в системі ГУЛАГу було створено табори спеціального призначення для особливо небезпечних в'язнів – переважно політичних.

І. Хандон відбував покарання у Воркутинському ІТЛ і працював на вугільних шахтах. А з 1948 – його переведено до спецтабору № 6 – Речлагу. І саме під час ув'язнення Іван Хандон вдосконалює свій талант художника, його перша збережена картина датується 1947 роком. Позитивний вплив на розвиток таланту в академічному напрямку мав німецький художник Юліус Штюрмер (1915–2011), котрий з 1948 р. був в'язнем Речлагу.

Звільнили Івана Хандона з ув'язнення в 1950 р., після чого він був відправлений у заслання до Красноярського краю до селища Ангартське. Довгий час працював робітником, в період 1955–1956 рр. був заступником завідувача клубу Ангартського МЛП Богучанського ЛПХ комбінату «Красноярсклес». 1955 року одружився з Лесею Подкопаєвою, вчителькою російської мови в ангартській школі. Сім'я мала двох дітей: Наталю та Святослава. Звільнений від перебування у засланні 12 квітня 1956 р. та лише в 1959 р. повернувся в Україну. Проте, через неможливість отримати прописку з огляду на політичну судимість, і відповідно, неможливість працевлаштування, вимушений переїхати з родиною до м. Інті (Росія). Працював робітником сільгоспу «Большая Інта»,

художником на шахті № 3 та будинку культури в Інті. Саме в «інтинський» період І. Хандон творив полотна з високим рівнем майстерності. В 1970–1974 рр. здобув вищу освіту на факультеті образотворчого мистецтва заочного народного університету мистецтв (Москва) за фахом «художник-оформлювач». 1975 року на шахті № 15 в Інті спроектував дизайн мистецького оздоблення інтер'єру ідальні, керував роботами та виконував мозаїки.

Іван Хандон переважно писав пейзажі, натюрморти, сюжетні композиції та портрети в техніці акварельного та олійного живопису, використовував прийом «сухого пензля», виконував дизайнерські та мозаїчні роботи.

На початку 1980-х рр. остаточно повертається в Україну до рідного Корчина. Помер 22 червня 1989 р. та похований на місцевому цвинтарі.

Посмертно твори Івана Хандона родина художника експонувала в колективних та персональних виставках у Львові, Стрию, Корчині та Моршині. Родина І. Хандона зберегла великий фотоархів, попри те, що міг становити небезпеку для них.

Ігор Дерев'яний, науковий працівник Національного музею-меморіалу «Тюрма на Лонцького»

**ЗІ СПОГАДІВ
НАТАЛІЇ НЕМИРІВСЬКОЇ,
ДОЧКИ ІВАНА ХАНДОНА**

7 лютого 1957 року, після важкої хвороби, о. Петра [Вергуна] не стало. Батько з друзями одягнули його

Іван Хандон біля своєї роботи – ікони Богородиці, написаної для каплиці біля в'їзду до с. Корчин. С-на середини 1980-х рр.

в одяг священника. На могилі поставили спочатку березовий хрест, а потім пам'ятник...

Переглядаю світлини, які, як дорогу реліквію, беріг батько і передав мені зі словами: «Пам'ятай про о. Петра! Бережи ці світлини, прийде година, коли вони будуть потрібні...». І такий час прийшов.

З оприлюдненої 2008 року роботи російської учениці Тетяни Фрізен про постать о. П. Вергуна.

Тетяна народилася в цьому ж селищі Ангартське, де пройшли останні дні життя Блаженного

ХГ

УКРАЇНА НЕ РОЗСИПАЛАСЬ

На четвертому році боїв Європа та США, нарешті, побачили, що насправді відбувається між Україною та Росією.

Канцлер Німеччини Ангела Меркель заявила під час нещодавнього візиту до Росії, що вибори на Донбасі можуть бути тільки після того, як реально замовкнуть гармати, що Україна має отримати доступ до власного кордону, що прямі переговори з донецькими та луганськими лідерами можливі тільки після виборів (тобто, не з лідерами «ДНР/ЛНР»), і ще багато чого сказала, що аж ніяк не могло сподобатися президенту РФ Путіну.

Державний секретар США Рекс Тіллерсон заявив після зустрічі з міністром закордонних справ Росії Лавровим, що санкції проти Москви не будуть зняті до повного виконання «мінських угод». Подібну позицію щодо санкцій

висловлювали і Меркель, і новообраний президент Франції Емануель Макрон. Місія США при ОБСЄ оприлюднила дані Спеціальної моніторингової місії (СММ) ОБСЄ на Донбасі, які говорять про грубе порушення «очолюваних Росією сепаратистських сил» (фраза сама по собі прикметна) «мінських угод» різким зростанням кількості важкого озброєння.

Загалом, виходить так, ніби раніше на Заході не розуміли, що Україна на Донбасі веде не громадянську війну, а відбиває збройну агресію сусідньої держави, а ось тепер, нарешті, докумекали. Як же відбувалася еволюція поглядів Заходу на нашу війну з Росією?

▼ Продовження на 8 стор.

УКРАЇНА НЕ РОЗСИПАЛАСЬ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

ЗНАЛИ, АЛЕ МОВЧАЛИ

Насамперед, варто відмовитися від терміну «еволюція». З самого початку конфлікту на Донбасі щиро не бачили російських танків тільки сліпі йолопи, а лідери Заходу до такої категорії осіб ніколи не належали. Просто з певних міркувань вони воліли публічно про це не говорити. Отже, це не еволюція, тобто – поступове, з часом, усвідомлення під впливом нових фактів чи їхнього правильного розуміння справжнього стану речей, а щось інше. Правильніше говорити про кардинальну зміну публічних висловлювань, яка свідчить про зміну позиції західних лідерів щодо шляхів виконання «мінських угод», і про причини, які змусили західних лідерів до цієї зміни.

У 2014–15 роках і Західна Європа (насамперед члени «нормандської четвірки» Німеччина та Франція), і США вважали за можливе загасити війну між Україною та Росією поступками Кремлю, а саме: зафіксувати в Конституції України «особливий статус окремих районів Донецької та Луганської областей», який означав би, по суті, (і всі це прекрасно розуміли) повний контроль Росії над цією захопленою нею частиною території України. Вони виходили з того, що війну за Донбас Україна програла, і це треба у тій чи тій офіційній формі визнати, щоб припинити подальше розповзання війни. Україні фактично пропонувалося відмовитися від Донбасу в обмін на гарантії (Заходу і Росії), що російська армія далі кордонів «ДНР/ЛНР» не піде, і тоді Україна зможе

спокійно і за активної допомоги Заходу займатися політичним та економічним реформуванням решти країни.

Мусимо визнати, що такий підхід до вирішення конфлікту мав свою, і зовсім не абсурдну, логіку. Захід фактично пропонував варіант компромісу, у якому, щоправда, вигода і втрати України і Росії були неоднакові – Росія більше виграла, ніж програвала, а Україна – навпаки. Але то вже було наслідком того, що Україна втратила державний контроль над частиною Донбасу, а виправити цей наслідок негайно нема жодної можливості. Україні пропонувалося взяти реванш у відносно далекій перспективі, коли поява нової, реформованої, європейського типу держави Україна кардинально змінить ситуацію у російсько-українських стосунках.

Росія вимушено йшла на такий компроміс. Вимушено – у тому сенсі, що втратила надію на виконання своєї програми-максимуму (розвал України створенням «Новоросії» з Харковом та Одесою). А ось програма-мінімум (можливість стратегічного впливу на Україну через «особливий статус» ОРДЛО) цілком вкладалася в реалізацію «мінських угод», російське трактування яких спочатку підтримувалося і на Заході. Крім того, Росія за такого варіанту зберігала можливість з часом повернутися до програми максимум у якійсь іншій формі її реалізації.

Момент, коли Верховна Рада України проголосувала в першому читанні за передбачені «мінськими угодами» зміни до Конституції України (серпень 2015 року), був найвищою точкою реалізації описаного компромісу. Далі

все пішло вниз. Українське суспільство рішуче опиралося фактичній легалізації військових здобутків Росії і нізащо не хотіло закінчувати війну з Росією визнанням поразки, а Верховна Рада не продовжила розгляд змін до Конституції. Не заглиблюючись у причини, чому різні частини України – влада, політична еліта і громадянське суспільство – зрештою, дійшли неформальної згоди щодо реалізації (але не їх оцінки) «мінських угод», констатуємо загальний підсумок: Україна відхилила пропонування Заходом і Росією варіант закінчення війни.

ТЕПЕР НЕ МОВЧАТЬ

І Захід, і Росія опинилися перед проблемою: що робити? Ще деякий час, за інерцією, на Україну (тобто, на українську владу) продовжували тиснути, аби змусити до реалізації попереднього плану. Україна тиск витримувала, причому з часом – дедалі успішніше. Поступово Захід мусив побачити (і побачив), що й далі тиснути на Україну – неправильно і небезпечно. А тим часом Росія допустила поглиблення кризи у своїх стосунках із Заходом – втручанням у внутрішні політичні справи західних країн, ескалацією війни в Сирії на боці кривавого диктатора і впертим небажанням визнавати хоч якусь свою провину за розвал усталеної після закінчення «холодної війни» системи міжнародних стосунків. Ці стосунки дійшли до такого рівня протистояння (в якому питання агресії проти України стало лише його частиною), що Захід відмовився від спільного з Росією трактування «мінських угод». Тепер Захід більше

не вважав за потрібне «маневрувати» (тобто, покласти відповідальність за недотримання «мінських угод» на обидві сторони і мовчати про справжню роль Росії у війні на Донбасі), і почав говорити те, про що знав і думав, але не говорив, з самого початку: Росія – агресор. Ось тому ми і чуємо тепер від Заходу те, з чого ми почали цей текст.

Результат усіх описаних змін закономірний: конфлікт на Донбасі перейшов у розряд «замороженого», тобто – на невизначено довгий термін. Власне, ця неминучість була зрозуміла нам, в Україні, вже давненько і багатьом, а тепер це фактично визнали і на Заході. Захід і Україна із «замороженням» вже згодні. А от Росії воно не вигідно саме через те, що не дозволяє їй узаконити (легітимізувати у формі вигідних для Росії змін української Конституції) свою нинішню фактичну владу на частині української території. Повторимо, поки цього не сталося, тобто, поки Україна продовжує наполягати на повному відновленні свого суверенітету (влади) над всім Донбасом, доти нема підстав для пом'якшення стосунків Кремля із Заходом настільки, щоб можна було говорити про реальне зняття (послаблення) західних санкцій. Тому Росія вдаватиметься до дій, які б перешкоджали «замороженню» ситуації. Приміром, погрозами ескалації війни – це єдине, що може налякати і Захід, і Київ, але цей шантаж вже не може зупинити «замороження», бо і Захід, і Київ знають: Росія на велику війну не спроможна. І тому, хоч-не-хоч, і Росії доведеться змиритися.

Так, для України «замороження» проблеми Донбасу означає чимало «тактичних» втрат, насамперед те, що населення цього регіону вимушено буде (таке життя!) відходити від України і пробувати пристосовуватися жити під Росією, а також необхідності тримати своєю армією фронт, тобто втрачати своїх солдат. Однак у «стратегічному» плані виграш все-таки за Україною. Характер наших історичних стосунків з росіянами такий (і саме цього багато хто на Заході і справді не розуміє), що ми не можемо їм офіційно віддавати ні найменшої частинки свого. Ми насправді воюємо не за Донбас, точніше – не лише за Донбас, а за своє існування на цій планеті. І Росія воює не за шмат нашої території, а за те, щоб нас знищити. У такій війні компроміси неможливі, і будь-яка їхня офіційна видимість, а тим більше така, що узаконює захоплене ворогом (території, інформаційно-культурний простір, вплив на політику, тощо) не тільки не зупиняє війну, а ще більше її розпалює, бо Росія, підбадьорена успіхом, починає ще сильніше тиснути на Україну.

І все-таки, нинішнє жорстке українсько-російське протистояння, від якого нині вже не може триматися осторонь Захід, таки змусить західних політиків зрозуміти, нарешті, що насправді відбувається між Україною та Росією. Таке усвідомлення об'єктивно неминуче, і буде чи не вирішальною перемогою України, бо забезпечить нам потужних і надійних союзників. Ось це ми і назвемо еволюцією Заходу у поглядах на українсько-російську війну.

Юрій Сандул, «Укрінформ»

ХГ

Що ж, отже, було знайдено на плащаниці? Відповідь принесли новітні технології. Відомий нумізмат, Агостіно Сферацца, визнав, що все вказує на те, що монети насправді покривали очі цього померлого і видимі елементи вказують на 29 рік

ОДНУ З ТАЄМНИЦЬ ТУРИНСЬКОЇ ПЛАЩАНИЦІ РОЗКРИТО

Уже наприкінці 1970-х з'явилася гіпотеза, що очі людини, яку видно на плащаниці, прикривають монети. Вчені дійшли згоди у тому, що округла тінь, котру видно навколо очей, має неморфологічні характеристики – не могла з'явитися, як відбиток природних тканин.

– близький до часу страстей Ісуса за правління Пилата.

Незалежні одні від одних наукові дослідження прийшли до тих самих висновків. Виявлено не лише наявність монет, а й фрагменти,

що вказують на конкретний час. На них відчитується напис «UKAI», який, вірогідно, відноситься до слова «TIBERIOUKAIROS» – тобто з грецької «імператора Тиберія». Це переконливий доказ

того, що вони з'явилися у часи правління Цезаря, намісником якого в Юдеї був Понтій Пилат. Також, на них видно два зображення: т.зв. літуус – ритуальний посох авгурів, який був ознакою їх влади в Римській імперії, а ще кубки для жертвоприношень.

Агостіно Сферацца визнає, що дослідження автентичності, проведені вченими і фахівцями з новітніх технологій Туринського універси-

тету, а також візуалізації, створені професором Нелло Балоссіно, достатні, аби підтвердити гіпотезу про час появи полотна. «Немає сумнівів, що ці монети були створені у 29 році, у третьому році правління Понтія Пилата», – сказав нумізмат.

Можливо, у найближчому майбутньому ми пізнаємо всю правду про Туринську Плащаницю.

«Католицький Оглядач»

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потребі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5